

bleme der Arbeiterpsychologie« (Schriften d. V. f. S., sv. 138); »Arbeit und Arbeitsteilung« (1914 v »Grundriss der Sozialökonomik«); »Umstrittene Sozialpolitik« (Schmollers Jahrbuch 1924); poslední snad jeho práci v tomto oboru je referát »Soziale Frage und Katholicismus« (Zeitschr. f. d. g. St. 1932) o stejnojmenné publikaci vydané Görresovou společností ke 40. výročí encykliky »Rerum novarum«. Významnou jest jeho práce ve Verein für Sozialpolitik, kde kromě různých referátů na plenárních schůzích redigoval zejména svazek 155. (Die wirtschaftliche Annäherung zwischen dem deutschen Reiche und seinen Verbändeten 1916) a sv. 156. (Die Neuordnung der deutschen Finanzwirtschaft 1918). Z oboru finančně-politického je též jeho přednáška »Steuernotwirtschaft, Steuerreform und Finanzausgleich« (1925) vyslá v Kieler Vorträge a pojednávající o německé daňové reformě z r. 1925.

Kromě literárně vědeckých prací napsal řadu článků a studií s publicistickým účelem, většinou z oboru sociálně politického. Trvalým a věčným byl jeho zájem i o poměry rakouské před válkou i po válce, jak svědčí na př. jeho studie »Zukunft der Deutsch-Österreicher« (1893) a řada článků (na př. 1896 v »Zeit« návrh administrativního rozdělení Čech za účelem smíru česko-německého); i po válce vydal r. 1919 spis »Deutschland und Deutsch-Österreich« usilující o prohloubení vědeckých styků mezi oběma státy. — Do češtiny byla z jeho spisů přeložena Drem Salabou jeho »Dělnická otázka« (1890) a »Sociální hnutí v Anglii« (1898), O. Preissovou jeho spisek o ženském studiu národohospodářském (»Ženy a studium národohospodářské« 1900). Svůj vývoj vědecký vylíčil Herkner v autobiografii vydané v Meisnerově sbírce »Die Volkswirtschaftslehre der Gegenwart in Selbstdarstellungen« (1. sv. 1924).

V. Vybral.

Univ. prof. PhDr. Václav Novotný zemřel 14. července 1932 v Řevnicích u Prahy, kde dlel na letním bytě. Prof. Novotný byl na pražské filosofické fakultě nástupcem Kalouska, autora »Českého státního práva«, a sám věnoval v rozsáhlé své literární činnosti i právní historii velmi mnoho pozornosti. Zejména dosud nebyly zhodnoceny jeho bystré souhrny řešení právně-historických otázek, jež podával ve svých »Českých dějinách«. Tak sluší vzpomenouti statí v posledních dílech, jež vydal po převratu, v nichž na příklad věnoval zvláštní pozornost veřejnoprávním dějinám, ale i právním pramenům (sem patří i jeho přehledné zpracování problému vzniku zemského soudu a zemských desk). Vedle veliké jeho produkce, z níž zase vynikají jeho studie o Husovi a jeho době, zajistil si Novotný v naší vědecké literatuře pevné místo mezi nejpřednějšími badateli a bylo by si proto přáti, aby jeho dílo neosiřelo a bylo dokončeno v intencích zakladatele. I tak smrt nás olupuje o velmi mnoho plodných jeho myšlenek, neboť Novotný ve svých přednáškách, přímo přetížených literárním a pramenným materiálem, rád se obracel k problémům právním, jimž věnoval někdy celá kolegia jako na př. v sociálních dějinách českých. Ča.

Ludwig Wahrmund mrtev. 10. září 1932 zemřel v Praze řádný profesor církevního práva na právnické fakultě německé university pražské Dr. L u d w í k W a h r m u n d. Zesnulý narodil se 21. srpna 1860 ve Vídni. Po dokončení studia právnického na vídeňské fakultě, na níž dosáhl roku 1886 doktorátu, habilitoval se na téže universitě roku 1889. Jako mimořádný profesor odešel Wahrmund roku 1891 na universitu v Černovicích, kde působil (od roku 1894 jako profesor řádný) až do svého povclání do Inšpruku roku 1896. Zde dostal se Wahrmund, který dosud vystupoval jako ortodoxní katolík, do četných konfliktů s kruhy katolickými již svou kritikou bully »Unam Sanctam«, dále i svým bojem za uzákonění civilního sňatku (spisy: »Ehe und Eherecht«, Lipsko 1906 a »Dokumente zur Geschichte der Eherecht-reform in Östreich«. Inšpruk 1908), zejména však svým bojem proti antimodernistickým rozhodnutím Pia Xⁱ, která prohlašoval za neslučitelná se svobodou vědeckého badání. Jeho brožury, najmě pak tištěná přednáška »Katholische Weltanschauung und freie Wissenschaft«, Mnichov 1907, jakož i ráz jeho přednášek populárních přiměly církevní kruhy k tomu, že žádaly odstranění Wahrmundovo z Inšpruku, ba